

बराहताल गाउँपालिकाको एघारौं गाउँसभा २०७९ अषाढ
१० गते शुक्रवारको दिन गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री
लक्ष्मी पुनले प्रस्तुत गर्नु भएको

आ.व.२०७९/०८० को कार्यक्रम र बजेट बक्तव्य

बराहताल गाउँपालिकाको कार्यालय
बड्डीचौर, सुर्खेत ।

गाउँसभाका सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

उपस्थित गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु, पत्रकारज्यूहरु एवं उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु,

१. यस गरिमामय गाउँसभामा उपस्थित हुनुहुने सम्पूर्ण सभाका सदस्य ज्यूहरुमा म मेरो व्यक्तीगत र यस बराहताल गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दै बराहताल गाउँपालिकाको प्रतितिनिधिमूलक यस गरिमामय गाउँ सभामा जननिर्वाचित स्थानीय सरकारको दोश्रो कार्यकालको पहिलो सभामा बराहताल गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को मार्गदर्शनको रूपमा बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा मलाई खुशी लागिरहेको छ ।

२. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत भइरहेको यस अवसरमा नेपालको सर्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, संङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, समावेशी, सामाजिक न्याय कर्णाली प्रदेश प्राप्तीका लागि भएको आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात महान शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पन गर्दछु । यस क्रममा घाईते तथा अपांगता भएका व्यक्तीको स्वास्थ्य लाभको कामना सहित आन्दोलनमा सहभागी हुनु भएका सबैको योगदानलाई स्मरण गर्दै उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

३. आवधिक निर्वाचन लोकतान्त्रीक शासन व्यवस्थाको मेरूदण्ड हो । निर्वाचनको बेला बराहताल बासी संग गरेका विभिन्न बाचा र प्रतिवद्धताहरु पुरा गर्ने गरि संम्वत २०७९ साल वैशाख ३० गते शुक्रबारका दिन सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट बराहताल बासीको ठुलो आस भरोसाकोको रुपमा हामी सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरूलाई निर्वाचित गरेर यस गाउँपालिकामा पठाउनु भएको छ । हिजो हामी निर्वाचित नहुदा सम्म कहि कोही पार्टीको व्यक्ती भएता पनि निर्वाचित भइसकेपछि हामी सबै बराहताल बासीको सामुहिक स्थानीय सरकारको प्रतिनिधि भएकोले नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूबाट जनअपेक्षा अनुरूपको शासन, पूर्वाधार विकास तथा प्रभावकारि सेवा प्रवाह गर्दै संङ्घीयता कार्यान्वयनमा हामी सबैको महत्वपुर्ण योगदान रहनेछ भन्ने विस्वास लिएको छु साथै नवनिर्वाचित तपाईं हामी जनप्रतिनिधिहरूलाई हार्दिक बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामनाका साथै हामीलाई निर्वाचित गराउने आम बराहताल गाउँपालिकाका मतदाताहरु प्रति हार्दिक आभार सहित धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

४. नेपाल सरकारले अंगिकार गरेको समृद्ध नेपाल सुखि नेपाली र कर्णाली प्रदेशको प्रथम पन्चवर्षिय योजनाले अंगिकार गरेको समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी र

बराहताल गाउँपालिकाको सान, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन, वन, शिक्षा र पूर्वाधार हाम्रो अभियान भन्ने मुल नारा सहितको दिर्घकालिन सोच अनुरूप समावेशी आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण एवं गरिवी निवारण तर्फ प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम परिलक्षित छ ।

५. सुर्खेत जिल्लाको सदरमुकाम बिरेन्द्रनगर देखि पश्चिम क्षेत्रमा अवस्थित साविकका हरिहरपुर , तररङ्गा , कुनाथरी , पोखरीकाडा र लेकगाँउ गरी ५ वटा गा.वि.स. समावेश गरी बराहताल गाउँपालिका बनको छ । वि.स.२०६८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिका को कुल जनसंख्या २६८०२ रहेकोमा राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाको जनसंख्यामा १२४० घटेर २५५६२ भएको छ जसमा पुरुष जनसंख्या १२२४८ र महिला जनसंख्या १३३१४ रहेको छ । मुख्य गरि बनजंगल , बनपैदाबार र कृषि उत्पादनलाई मुख्य आम्दानीको श्रोत मानिने यस गाउँपालिकाको सबै क्षेत्रको सम्भावनाहरुलाई पहिचान गरि सोहि अनुसार विकास हुदै जाने हो भने बराहतालले लिएको लक्ष र उदेश्य हाँसिल गर्न मद्दत गर्ने छ ।

६. बराहताल गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका सैदान्तिक आधारहरु

- नेपालको संविधान,
- पन्ध्रौं योजनाको दस्तावेज,
- दिगो विकासका लक्ष्यहरू तथा तिनले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरू,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४,
- स्थानीय तहको योजना दिग्दर्शन २०७८,
- राजश्रव परामर्श समितिको सुझाव र निर्णयहरु
- श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिको निर्णय र सुझावहरु
- विषयगत समितिका निर्णय र सुझावहरु ।
- संघीय मामीला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरु
- नेपाल सरकार र कर्णाली प्रदेश सरकारका क्षेत्रगत नीतिहरू, विषयगत रणनीतिहरू,
- वडा भेलाबाट प्राप्त योजनाहरु
- स्थानीय राजनीतिक दल विषयगत शाखा निजी क्षेत्रबाट प्राप्त सुझाव हरू
- प्रदेश तथा जिल्लास्तरीय मन्त्रालय तथा कार्यालयका कार्यक्रम तथा अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझावहरू
- गाउँपालिकाका गत विगत वर्षका वार्षिक कार्यक्रम, बजेट, नीति, निर्देशिका

तथा कानूनहरू

७. अव म यस गाउँपालिकाले गरेका क्षेत्रगत प्रगतीको विवरण पेश गर्न चाहन्छु ।

१. भौतिक उपलब्धि:-

- सवै वस्तीहरुमा खानेपानीको सुविधा भएको ।
- वडा नं १० मा यसै आ व मा सम्पन्न हुने गरेर एक घर एक धारा निर्माण भएको
- खानेपानी नपुगेका डाँडाको बस्तीहरुमा पानी लिफ्टिङ गरेर र खानेपानी नपुगेका भेरी किनारका बस्तीहरुमा डिप वोरिङ मार्फत पानी ट्याङ्कीमा पानी जम्मा गरि विस्तारै फिल्टर गर्दै पसउन योग्य पानीका योजनाहरु संचालन भई केहि सम्पन्न भएको र केहि संचालन हुदै गरेको ।
- सवै विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानीको आपूर्ती र शौचालय निर्माण भएको ।
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धि ऐन र निर्देशिका तयार भई सोहिएन र निर्देशिकाबमोजिम काम गर्ने कार्यको थालनि गरिएको ।
- सडक सुविधा नपुगेका वस्तीहरुमा ग्रामिण कृषि सडक पर्यटकिय सडक र अन्य सडकहरुको नयाँ ट्याक खोल्ने, मर्मत गर्ने, स्तरोन्नती गर्ने र सडक ग्राभेल गर्ने काम भएको छ ।
- सम्पूर्ण विध्यालयहरुका भवनहरु निर्माण भइ पठनपाठनमा सहजता आएको छ ।
- वडा नं १० को वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा छ भने ५ नम्बर वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवन निर्माण हुदैछ। बराहताल गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवनको DPR को काम सम्पन्न भई जग्गा प्राप्तीको प्रकृयामा छ
- सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकीहरुमा अत्याधुनिक भवन निर्माण भएको र स्वास्थ्य संस्था नपुगेको वडाहरु मध्ये केहि वडाका आधारभुत स्वास्थ्यसेवा केन्द्रका भवनहरु निर्माणका काम सम्पन्न भएका छन भने केहि वडाका आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रका भवनहरु निर्माणको अन्तिम चरणमा छन ।
- ने.रा मा.वि. नयाँवन जनज्योति आ.वि.तरंगा सरस्वती मा.वि.चेपाङ्ग जनजागृती मावि दमार भेरी मा.वि. रानीवन भेरी मा.वि.तरंगा जस्ता विद्यालयमा पक्की भवन निर्माण भएका छन भने केहि विध्यालयमा पक्की भवनको काम भइरहेको छ ।

- भवन निर्माण आचार संहिता आउदो आ व बाट शुरु गर्ने गरि भवन निर्माण आचार संहिता निर्माणको काम अन्तीम चरणमा छ ।
- २०७१ सालका बाढि पहिरो पिडित २२७ जनालाई सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम मार्फत घर निर्माणका लागि रु ३ लाखका दरले वितरण भएको छ ।
- यस गाउँपालिकाका अति गरिव ३६६ जना घरपरिवार लाई खरको छाना हटाएर रंगिन जस्ता पाताले छाउने कार्यक्रम रहेकोमा हाल सम्म १३४ घर परिवारको घरको छानामा जस्ता छाउने काम सम्पन्न भै सकेको छ ।
- वड्डीचौरमा १५ शैयाको अस्पतालको जग्गा प्राप्तीको अन्तीम चरणमा पुगेको छ ।
- भेरी पारिका केहि बस्ती बाहेक सबै वडाका वस्तीहरुमा सडकको सुविधा भएको छ ।
- सोतखोला ठुलो सम्म झोलुङ्गे पुल निर्माण भै प्रयोगमा आएका छन् भने हतेरी घाट झोलुङ्गे पुल र तरंगाको भेरी नदिमा पक्की पुल निर्माणको क्रममा रहेका छन् ।
- सडक गूरुयोजना निर्माणको कार्य भैरहेको छ ।

२. आर्थिक तथा सामाजिक उपलब्धी

- सिंचाइको क्षेत्र विस्तारका लागि सिंचाइ पुर्वाधारमा लगानी ।
- वालीको उत्पादन उत्पादकत्व वृद्धीका लागि उन्नत बीउमा अनुदान।
- नया प्रविधि विस्तारको लागि कृषकको क्षमता अभिवृद्धी कार्यक्रम ।
- प्रागारीक मल निर्माण तथा वाली उत्पादन का लागि भकारी सुधारमा सहयोग
- विभिन्न वालीको व्यवसायीक उत्पादन वृद्धीका लागि वाली विशेष पकेट क्षेत्रको स्थापना र कार्यक्रम संचालन
- फलफूल खेतीको प्रवर्धनका लागि क्षेत्र विस्तारमा सहयोग
- स्वास्थ्य चौकी हरिहरपुर, तरडा, पोखरीकाडा, कुनाथरी र लेखगाउमा प्रयोगशाला स्थापना गरी सेवा सुचारु भएको ।
- कोभिड १९ रोग नियन्त्रणका लागि कारेन्टाईन स्थापना गरी कोभिड रोग नियन्त्रमा विभिन्न क्रियाकलाप गरेको ।
- कोभिड १९ रोग विरुद्ध विभिन्न चरणमा खोप अभियान संचालन गरिएको ।
- टाईफाइड रोग विरुद्धको खोप अभियान संचालन गरिएको ।
- सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई बराहताल ५ चेपाङमा वर्थिङ सेन्टर स्थापना गरी संचालनमा आएको ।
- सुत्केरी घर भेट जांच कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

- पानी प्रयाप्तहुने स्थानमा पक्की सिंचाई कुलो निर्माण भएका छन भने पानी थोरै हुने स्थानमा पानी जम्मा गर्ने पोखरी बनाएर साना तथा थोपा सिंचाइ योजना संचालनमा आएको छ ।
- ४.५ करोडको लगानीमा दैनिक २८००० लिटर भरीको पानी तानेर माथिल्लो तरंगाको करिव ६० हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुर्याउने गरेर तरंगा लिफ्ट सिंचाई योजना यो साल सम्पन्न भएको छ ।
- पानीका श्रोत भएका अधिकाँस खेति योग्य जमिनमा पक्की तथा कच्ची सिंचाइ कुलो निर्माण भएर सिंचाइ भईरहेको छ ।

३. वातावरणिय उपलब्धि

- बराहताल गाउँपालिकामा बिगत २०७१ सालमा बाढिवाट प्रभावित जम्मा २९६ घर परिवारलाई प्रति परिवार रु ३००००० (रु तीन लाख मात्र) का दरले जम्मा रु ८८८००००० आठ करोड अठासी लाख प्रदान गरिएको छ ।
- बराहताल गाउँपालिकामा समय समयमा भैरहेका विभिन्न विपदजन्य क्षतिवाट प्रभावित घरधुरीहरुलाई प्राप्त निबेदन र अध्यक्ष ज्यु को तोक आदेश बमोजिमको राहात पाउनेमा जम्मा २४ वटा निबेदनमा रु ८४००० चौरासी हजार मात्र प्रदान गरिएको छ ।
- आ ब २०७८/०७९ मा बराहताल गाउँपालिकामा सुन्दर नेपाल संस्था भकारी कार्यक्रमको प्राविधिक सहयोगमा स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र (LEOC) स्थापना भएको भई संचालनमा रहेको छ ।
- फोहोर मैला तथा ढल निकास सम्वन्धी योजना संचालन गरिएको ।

४. संस्थागत उपलब्धि

- बराहताल गाउँपालिकामा जनशक्ति ब्यबस्थापनका लागि गाउँपालिकाको संगठन तथा ब्यबस्थापन (Organization and Management) सर्भेक्षण गरि उक्त O & M लाई बराहताल गाउँसभाले पारित गरि लागु गरेको छ ।
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह ब्यबस्थापन, सुशासन तथा अनलाईनमा आधारित सेवा प्रणालीको विकास गर्नका लागि विद्युतिय हाजिरि, अनलाईन राजश्व सफ्टवयर प्रणाली, योजना सफ्टवयर प्रणाली तथा अनलाईनमा आधारित दर्ता चलानी प्रणाली लागु गरिएको छ ।
- बराहताल गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको विधि तथा प्रकृया र गाउँपालिकाका सुचनाहरु गाउँपालिकाको वेबसाईट मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।
- सेवाको गुणस्तर ब्यबस्थापन गर्न गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारिहरुलाई समय समयमा आवश्यकता अनुसार तालिमको ब्यबस्था गरिएको छ ।
- विभिन्न खालका क्षमतामुलक तालिमहरु संचालन गरी जनप्रतिनिधि र कर्मचारिको

क्षेमता बृद्धि गर्ने ।

गाउँसभाका सम्मानित सभाध्यक्ष तथा सभाका सदस्य ज्यूहरु,
अब म आगामी आर्थिक वर्षको बार्षिक बजेट प्रस्तुत गर्नु भन्दा पहिले यस बराहताल गाउँपालिकाको निति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमती माग्दछु ।

आर्थिक विकास संग सम्बन्धीत नीति

१ कृषि नितिहरु:

1. खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको सुनिश्चितता प्रदान गर्न वालीको उत्पादकत्व वृद्धीका लागि उन्नत वीउको प्रयोग वढाउन सचेतना तथा उन्नत वीउमा अनुदानको दायरा फराकीलो पार्नुपर्ने । पारिवारीक पोषण सुधारका लागि **एक घर एक करेसावारी निर्माण** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।
2. जलवायु परिवर्तनको असरबाट कृषि क्षेत्रमा पर्ने नकारात्मक प्रभाव कम गर्न जलवायु परिवर्तनले कृषिमा पारेको असरका बारेमा समुदायमा सचेतना फैलाउने तथा प्रतिकुल मौसममा हुने जातहरुको प्रयोग र प्रविधि विस्तारमा सहयोग गर्ने ।
3. व्यवसायीक रुपमा वाली वस्तुको उत्पादन र व्यवसायीक कृषकको संख्या वढाउन **वाली वस्तुले ढाकेको क्षेत्रफल र उत्पादन परिमाणको आधारमा कृषक प्रोत्साहन कार्यक्रम** संचालन गर्ने यस वर्ष कम्तीमा ३० कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने । उच्च मुल्यका वालीहरुको पहिचान र पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादन वृद्धीका लागि अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने
4. कृषि क्षेत्रबाट सृजना हुने रोजगारीको दर बढाउन विदेशबाट फर्कीएका युवाहरुलाई कृषिमा आकर्षित गर्न विशेष अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
5. कृषि उपजको उचित बजारीकरण गर्न बजार पुर्वाधार जस्तै संकलन केन्द्र हाटबजार र भण्डारण गृह निर्माण गर्ने यस वर्ष सम्भाव्यता अध्ययन गरी **कम्तीमा २ स्थानमा हाटबजार संचालनको पुर्वाधार तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने** । उत्पादक कृषक र व्यवसायीकर्ता विचको समन्वय र सहकार्यका लागि नियमिन अन्तरकृयालाई निरन्तरता दिने
6. कृषकको सम्मान र पहिचान गर्न किसान सुचिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई अन्तीम रुप दिने । **सुचिकृत कृषकहरुमा मात्र कृषिको लगानी सुनिश्चित गर्ने ।**

7. प्राविधिक समस्या समाधान गर्न एक वडा एक कृषि प्राविधिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने र तिनको परिचालनलाई प्राथमिकता दिने । स्थापना भएका **सामुदायीक कृषि प्रसार सेवाकेन्द्रको क्षमता अभिवृद्धी गर्दै** सबै वडामा यसको पहुँच विस्तार गर्ने । समय सापेक्ष प्रविधिको जानकारीका लागि जनशक्तीको क्षमता विकासमा लगानी गर्ने ।
8. गुणस्तरीय बीउको नियमित आपूर्ति व्यवस्था गर्न आलु धान गहुँ मकै जस्ता धेरै विउ आवश्यक पर्ने र ठुलो क्षेत्र ढाक्ने वालीहरुको लागि गुणस्तरीय बीउको सुनिश्चितताको लागि कृषक समुह कृषि सहकारीहरुलाई प्रोत्साहन तथा क्षमता विकास गरी उन्नत बीउ उत्पादनका लागि अनुदान उपलब्ध गराउने । **पालीकामा कम्तीमा गहुँ मकै र आलुको बीउ को श्रोतकेन्द्रको विकास गर्ने ।**
9. कृषि उत्पादनको लागि सिँचाई मुख्य पुर्वाधार भएको कारण सम्भाव्यताका आधारमा ठुला तथा साना सिँचाईका पुर्वाधार निर्माणमा लगानी गरिने छ । जलवायु परिवर्तनको असरलाई न्युनिकरण गर्न सुख्खा क्षेत्रमा वर्षातको पानी संकलन गरि प्रयोग गर्न प्लाष्टीक पोखरी, भुमिगत पोखरी जस्ता पुर्वाधार निर्माण तथा थोपा सिँचाई प्रविधिमा लगानी गरिने छ ।
10. कृषिमा यान्त्रीकिकरणको विकास गरी कृषि उत्पादनको लागतलाई कम गर्दै बजारमुखी उत्पादन प्रवर्धन गर्न तथा उत्पादकत्व वृद्धी गर्न कृषिमा प्रयोग हुने यन्त्र तथा उपकरणहरु लागत सहभागीतमा अनुदान दिने कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
11. बाँझो जमिन राख्ने प्रवृत्तीलाई निरुत्साहीत गर्ने तथा सार्वजानीक रुपमा रहेका बाँझो जमिन तथा खेर गैरहेका जमिनहरुमा कृषि उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । **"जमिन बाँझो नराखौ सक्नेलाई खेती गर्न दिउ"** भन्ने अभियानलाई कार्यान्वयन गर्न आधारीत अनुदानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
12. कृषि पेशालाई सम्मानीत पेशाको रुपमा विकास गर्नको लागि तथा नियमित उत्पादन लाई निरन्तरता दिन र कृषि उत्पादनमा आकर्षित गर्न **"गाउँपालीका अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यक्रम"** संचालन गरिने छ । आगामी आव मा कम्तीमा १५ जना उत्कृष्ट कृषकहरुलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
13. नदि तथा खोला किनारका बगर तथा बलौटे जग्गाहरुलाई सदुपयोग गर्न बगरखेती प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
14. छाडा पशु चौपायहरुको व्यवस्थापनकालागि आवश्यक व्यवस्था गर्न पहल गरिने छ ।

२ उद्योग व्यापार तथा पर्यटन नीति

- पालीका क्षेत्रमा सचालन भएका व्यवसायहरुको लगत तयार गरि व्यवसाय करको दायरलाइ फराकिलो बनाइनेछ ।
- यस पालीका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न पर्यटकीय स्थलहरुको पहिचान र सम्वर्धन गर्दै ग्रामिण बस्तीहरुमा सम्भाव्यताका आधारमा होमस्टे सचालनलाइ प्राथमिकता दिइने ।
- पालीका स्तरमा औद्योगीक ग्राम स्थापनाका लागी सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रदेश तथा सघिय सरकार सग आवश्यक बजेट व्यवस्थाका लागी पहल गरिनेछ ।

३ पशुपन्छी विकास नीति

- १ पशु पालन व्यवसायलाई विविधिकरण, व्यवसायीकरण, आयमुलक तथा सम्मानित पेशाको रुपमा विकास गरिनेछ.
- २ पशुपालन मार्फत स्थानिय स्वरोजगारी वृद्धि गर्दै पशुपन्छी जन्य उत्पादनमा पालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउनुका साथै उत्पादित पशुजन्य बस्तुको निर्यात गरि आर्थिक विकास गर्ने निती लिईने छ ।
- ३ उपभोगको माध्यम बाट खाध्य तथा पोषण सुरक्षामा योगदान पुर्याउन स्थानिय तथा रैथाने जातका बढि मुल्य जाने खालका पशुजन्य बस्तुहरु -जस्तै:कालिज, स्थानिय कुखुरा, बटुई, जंगली बदेल, सुङ्गुर, र खरी_ जातका बाख्रापालन लाई प्रवर्धन गर्दै, पशुजन्य पदार्थको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि ल्याउने र यसको सन्तुलित सेवनबाट कुपोषणको समस्या हटाउने ।
- ४ व्यवसायीक एवम उन्नत जातका पशुपन्छी तथा माछापालन र उच्च मूल्यका पन्छीपालन का साथै भेरी नदी र स्रोतखोला किनारमा माछापालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरी आर्थिक विकास गरिनेछ ।
- ५ पशुपालन व्यवसायमा हुने जोखिम र महामारीजन्य रोगबाट हुने क्षतिबाट कृषकलाई निरुत्साहित हुन नदिनका लागि **पशुपन्छी विमा कार्यक्रमलाई** प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ६ पशुपन्छीपालनबाट गरीब तथा सामाजिक दृष्टिकोणबाट पिछडिएका वर्ग र महिला वर्गको आर्थिक तथा सामाजिक स्थितिमा सुधार ल्याउन विशेष योगदान पुर्याउदै,राज्यले अपनाएको समावेशिकरण र सामाजिक न्यायको आधारमा पशु विकास कार्यक्रममा लक्षित समुदायलाई मुलधारमा ल्याईनेछ ।
- ७ देशको पशुधनको सुरक्षा र जनस्वास्थ्य संरक्षणमा योगदान पुर्‍याउन विशेष पशु रोगहरुको नियन्त्रण सेवामा विस्तार गरिनेछ ।
- ८ व्यवसायीक पशुपन्छीपालन, त्यसको श्रोत विकास तथा संरक्षण सेवा तथा वजार व्यवस्थापनमा निजि क्षेत्रलाई संलग्न गराउने ।

- ९ स्थान विशेषलाई आधारमानी पशुवस्तुको पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी व्यवसायीक पशुपालनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- १० पशुपालन व्यवसायलाई प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक दक्षताका लागि **विशेषज्ञ सेवा सहित एक वडा एक पशु प्राविधिकको** व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४ सहकारी विकास नीति

- १ प्रत्येक सहकारी संस्थाहरुको कम्तिमा बर्षमा एकपल्ट नियमित अनुगमन गरि निस्कृय सहकारी संस्थाहरुको आवश्यकता अनुसार प्रकृया पुरा गरि दर्ता खारेजी तथा विगठन प्रकृया अगाडी बढाइनेछ । सहकारी संग सरोकारवाला निकायहरुसंग अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २ लक्षित समूह (ग्रामिण, विपन्न महिला, रोजगारविहिन श्रमिक आदि) माझ सहकारी प्रवर्धन (सामाजिक परिचालन, संस्था गठन, बीउपँजी) लगाएतका कार्यक्रमहरुमा आवश्यक प्रकृया पुरा गरि बढीमा ५० % अनुदानको व्यवस्थाका लागी माथिल्लो निकायमा सिफारिस गरिनेछ ।
- ३ सहकारी संस्थाका अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकहरु माझ चौमासिक रुपमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४ निस्कृय तथा संचालनमा आउन नसकेका सहकारीहरुको सम्पति संरक्षण र पूनर्सञ्चालनको लागी आवश्यक प्रकृया अपनाई अनुदान सहयोगको व्यवस्थाका लागी माथिल्लो निकायमा सिफारिस गरिनेछ ।
- ५ सहकारीहरुको प्रवर्धनका लागी मूल्याङ्कन गरि उत्कृष्ठ सहकारीहरुलाई पुरस्कृत गर्नुका साथै सहकारी दिवस मनाइनेछ ।
- ६ नयाँ सहकारी स्थापनाका लागी वडा स्तरमा १ दिने पूर्व सहकारी शिक्षाको व्यवस्था गरिनेछ । सहकारी नेतृत्व तथा व्यवस्थापन विकास सम्बन्धी पालिका स्तरमा २० वटा सहकारी छनोट गरि ७ दिने तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

५ राजश्व निति

- १ कर तथा गैरकर राजश्व सकलनलाई प्रभावकारी बनाउन करको दायरा फराकीलो बनाउन कानुन तथा सस्थागत सुधार गरिनेछ ।
- २ आर्थिक रुपले विपन्न असक्त तथा असाय अवस्थामा रहेका नगरिक तथा वालवालिकाहरुलाई करछुट दिइने नीति लिइनेछ ।

३वडा स्तरबाटै विधुतीय प्रणालीको प्रयोगको माध्यबाट राजश्व सकलनलाई व्यवस्थित र नियमित गरिने छ

पुर्वाधार विकास संग सम्वन्धीत नीति

१. गाउँपालिकाको स्थायी केन्द्र बड्डीचौर र केहि वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवन निर्माणकोलागि आर्थिक प्राविधिक तथा अन्य साझेदारी कार्यक्रम प्रदेश र संघ सरकार संग समन्वय गरि कामको थालनी गरिनेछ ।
२. हाल सम्म गाडी नपुगेका भेरी पारीका वस्ती हरुमा मोटरवाटो पुयाउनको लागि नदिमा मोटेरेवल पुल निर्माण गर्नका लागि सम्वन्धित सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरेर पुल निर्माणको कार्यको थालनि गरिने छ ।
३. गठित उपभोक्ता समितिका जिम्मेवार पदाधिकारीहरुलाई योजना संचालन र रेखदेख सम्वन्धी तालिम संचालन गरि उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुको क्षेमता विकास गरिने छ ।
४. यस गाउँपालिका भित्र खरको छाना भएका घरहरु लाई क्रमश जनता आवास कार्यक्रम मार्फत जस्तापाता उपलब्ध गराइनेछ ।
५. दिगोरुपमा संचालन हुन नसक्ने तथा प्रतिफल हाँसिल हुन नसक्ने टुक्रे खालका योजना लाई निरुत्साहित गरिने छ ।
६. पूर्वाधार विकास कार्यमा जनपरिचालन र लागत जनसहभागितामा आधारित कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ । अधुरा तथा क्रमागत योजनाहरुलाई पूर्णता दिईनेछ
७. एक वडा एक नमुना योजनालाई प्राथमिकता दिईने छ ।
८. खानेपानी नपुगेका वडा तथा वस्तीहरुमा खानेपानी पुरयाउने कामको थालनी गरिनेछ ।
९. एक घर एक धारा अभियान संचालनमा ल्याउन सरोकारवाला विच समन्वय सहकार्य गरि सो कार्यलाई निरन्तरता गरिने छ ।
१०. रिङ्ग रोड निर्माण,ग्रामिण सडक निर्माण र कृषि सडक निर्माणको कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।

११. हाल सम्म संचालनमा आएका सडक र अव बन्ने सडकहरुलाई मुख्य सडक, सहायक सडक र भित्रि सडकको रुपमा स्तर तोकि सोहि अनुसार कार्य अगाडी बढाइनको लागि बराहतालको सडक गुरु योजना निर्माणको काम शुरु गरिनेछ ।
१२. सडक संजालले नछोएका वडा र वस्तिहरुलाई सडक संजाल भित्र पर्नेगरी सडक निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१३. ग्रामिण कृषि पुर्वाधार, संकलन केन्द्र निर्माण तथा ग्रामिण कृषि सडक विस्तार गरिनेछ ।
१४. विद्युत लाइन नपुगेको टोलमा ग्रामीण उज्यालो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१५. थोपा सिचाई, लिफ्ट सिँचाई, सोलार पम्पिङ गरि सिँचाई पुर्वाधार निर्माण गरि कृषि क्षेत्रको विकास र विस्तार गरिनेछ ।
१६. झोलुङ्गे पुल नभई आवत जावतमा समस्या भएका स्थान र वस्तिको लागी झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागी पहल गरिनेछ ।
१७. स्थानीय पूर्वाधार विकास दिगो र भरपर्दो बनाउन श्रममुलक, वातावरण मैत्री, सहभागितात्मक कार्य प्रणाली अपनाईनेछ ।
१८. स्थानीय जनताको जीविकोर्पाजनमा टेवा पुरयाउनेगरी स्थानीय पुर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता प्रदानगरि पूर्वाधारहरु स्वामित्वका आधारमा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई संचालन र मर्मत सम्भारका लागी जिम्मेवार वनाईने छ ।
१९. आर्थिक रुपमा सवैभन्दा पछि परेका जनजाती दलित, पिछीडीएका ,लोपउन्मुख जाती, उपेक्षित समुदाय एवम अपांगहरु लाई स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रममा लाभाम्वित एवं सहभागी गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२०. गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संघ संस्था एवम उपभोक्ता समुह तथा निजी क्षेत्रलाई साना तथा स्थानीय पुर्वाधार विकासमा साझेदार निकायको रुपमा संलग्न गराइने छ ।
२१. सहभागितामुलक कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याँकन प्रकृया अनुसरण गरिनेछ।

२२. उपयुक्त स्थानमा शहरी योजना बनाई बस्ती बिकास कार्यक्रम संचालन गर्न प्रदेश सरकार र संघिय सरकार सँग सहकार्य गरिने छ ।
२३. बराहतालको बड्डीचौर लगाएतका बजारउन्मुख बस्तीहरुमाभवन निर्माण मापदण्ड लागु गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ ।
२४. तरंगा, साजघाट, फिनीकाडा, रानीघाट, पाग्मा, तेलपानी, चेपाङ्ग, विउरेनी, लामाखाली, वत्तिसे, सुकरमालादमार सलैना र ओदालताल जस्ता स्थानहरुमा स्वच्छीक एकिकृत वस्ति विकास गर्न पहल गरिने छ ।
२५. शहर उन्मुख क्षेत्रमा बजार र बस्ती बिकास गर्न रिडुरोड, नाला, ग्रीन पार्क चिल्ड्रेन पार्क लेण्ड फिल्ड साईटको व्यवस्था गरिने छ ।
२६. गाउँपालिकाबाट नक्सापास नगरी भौतिक संरचना तथा घर निर्माण गर्ने र स्वीकृत मापदण्ड विपरित निर्माण कार्य गरिएका संरचनालाई विशेष व्यवस्थासहित कानुनी दायरामा ल्याइ त्यस्ता कार्य गर्नेलाई निरुत्साहित गरिनेछ । गाउँपालिकाले तोकेको सडकको अधिकार क्षेत्रभित्र बनेका संरचना मापदण्ड तयार गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
२७. पूर्वाधार विकाससंग आवद्ध व्यक्तिहरुलाई तालिम संचालन गरी परिक्षण तथा प्रमाणपत्र वितरण गरिनेछ ।
२८. विद्युतको राष्ट्रिय प्रसारण लाईन नजोडिएका वडाहरुमा भरपर्दो विद्युत् सेवाको बिस्तार गर्दै जानकारी लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
२९. विद्युत सेवाबाट वन्चित यस गाउँपालिकाको वस्तीहरुमा बैकल्पिक ऊर्जाको विकास र बिस्तार गरिने छ
३०. गाउँपालिका बाट प्रदान गरिने सेवा र सुविधाको बारेमा नागरिकहरुलाई जानकारी गराउन नागरिक वडा पत्र, नागरिकको सेवा सुविधाको लागिहेल्पडेस्कको स्थापना, वा नागरिक सहायता कक्ष स्थापनामा जोड दिईनेछ ।
३१. सूचना प्रविधि क्षेत्रको विकासका लागि सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा संलग्न व्यक्ति, सार्वजनिक क्षेत्रका संस्थाहरु, शिक्षण संस्थाहरुलाई प्रोत्साहित गर्दै लगिनेछ। साथै यस

क्षेत्रमा लगानीका लागि गैरआवासीय नेपाली तथा प्रदेश, संघ र अन्य संघ संस्थाहरुसंगको साझेदारी अभिवृद्धि गरिनेछ ।

३२. यस गाउँपालिका वडा नं ८ को करियापानी र वडा नं ९ को थारीको डाँडा लगाएत अन्य आवश्यक स्थानहरुमा नमस्तेको टेलिफोन टावर स्थापनाका लागि सम्बन्धित पक्षसंग पहल गरिनेछ ।

३३. स्थानीय एफ एम संचालनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

३४. बराहताल उज्यालो कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

३५. दमार-कुनाथरी, वेलचौर- वडिचौरर केउरेनी-तरंगामा पक्कीपुलको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

सामाजिक बिकास तर्फका निती तथा कार्यक्रमहरु

क. शिक्षा तथा खेलकुद तर्फ

१। बिद्यालयका बाल बिकास स.का.तथा कर्मचारीहरुको सावकिको प्रोत्साहन भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२। बराहताल मोडल विद्यालय सञ्चालन गरिने छ ।

३। प्रत्येक विद्यालयमा सि सि टि भि क्यामरा जडान गरिने छ ।

४। गरिव र जेहेन्दार १८ महिने प्राबिधिक शिक्षा (कृषि ,भेटेनरी) अध्ययनका लागि ५० प्रतिशत छुटमा छात्रवृत्तीको व्यवस्थामा बिशेष जोड दिइनेछ ।

५। बिद्यालय स्तरमा शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्न थप क्रियाकलाप जस्तै ःगुनासो पेटिका व्यवस्थापन, अनाथ छात्रवृत्ती, जेहेन्दार छात्रवृत्ती ,शैक्षिक सामाग्री सहयोग ,कक्षा कोठा व्यवस्थापन सहयोग आदी संचालन गरिनेछ ।

६। बिद्यालय संचालन प्रक्रियालाई सुचना प्रबिधी मैत्री बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सहित प्रेरित गरिनेछ ।

७। अभिभावक परिचालन गरी शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

८। शिक्षक तथा कर्मचारीको क्षमता बिकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

९। मातृभाषाका कक्षा संचालन गर्ने बिद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१०। सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

११। बिद्यालयहरुको भौतिक पुर्वाधार बिकास तथा मर्मत सुधारमा जोड दिइनेछ ।

१२। शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन र दण्डको निती अबलम्बन गरिनेछ ।

- १३। बाल बिकास केन्द्रका सहजकर्ताहरुको क्षमता बिकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु तथा शैक्षिक अबलोकन भ्रमण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १४। बिद्यालयमा बिज्ञान तथा कम्प्युटरल्याब र लाइब्रेरी स्थापना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै कम्प्युटर शिक्षालाई बिशेष जोड दिइनेछ ।
- १५। बिद्यालय अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- १६। बिद्यालयका महिला शिक्षिका तथा छात्राहरुकालागि सेनेटरी प्याड निर्माण र बितरण कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- १७। बालबिकासलाइ उच्च प्राथमिकताका साथ व्यवस्थापन गरिनेछ साथै सिकाइका लागि मन्टेश्वरी बिधी लागु गर्न सिकाइ सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने निती लिइनेछ ।
- १८। समुदायको आबश्यकतालाइ मध्यनजर गरी नया बालबिकास केन्द्र सञ्चालन गर्न अनुमती प्रदान गरिन्छ।
- १९। खेलकुदको प्रबर्दनको लागि खेलकुद कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बनाई व्यवस्थित गरी अघि बढाइनेछ ।
- २०। बराहताल गाउपालिका अन्नतगतका खेलकुद प्रशिक्षक तयार गरी बराहताल गाउपालिका स्तरिय खेलकुद कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिइनेछ ।
- २१। खेलकुद बिकासको लागि आबश्यक बहुउद्देश्यीय रंगाशाला लगायतका आबश्यक पुर्वाधारहरुको तयारी गरिनेछ ।
- २२। बिद्यालय गाभ्ने कार्यलाई बिशेष प्रोत्साहन दिइनेछ ।
- २३। प्रत्येक बिद्यालयमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २४। दलित ,जनजाती तथा लोपोन्मुख जातीका बालबालिकाहरुलाई बिद्यालयमा निरन्तरताका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २५। अनाथ,अपाङ्ग छात्रवृत्ती कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २६। शिक्षाका साझेदार संथाहरुलाइ पनि समाहित गर्दै लगिनेछ ।
- २७। बराहकप खेलकुद कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २८। एक बिद्यालय एक घेराबार सहितको फलफुल बगैचा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २९। बिद्यालय शिक्षालाइ प्रबिधीमैत्री बनाउन शिक्षक कर्मचारीलाइ कम्प्युटर सम्बन्धी क्षमता बिकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- ३०। बिद्यालयको आत्मनिर्भरताको लागि आयआर्जनका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ३१। प्रत्येक मा. बि. लाई प्रबिधीमैत्री बनाउन दुरत गतिको इन्टरनेट सेवा संचालन गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ । भशियमा क्रमशः अन्य बिद्यालयहरुमा पनि बिस्तार गरिनेछ ।
- ३२। सामुदायिक सिकाइकेन्द्रमा आयआर्जनको लागि सिडमनीको व्यवस्था गरी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु (बृक्षरोपण,लागुऔषध दुव्र्यसनी) सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३३। विद्यालय मार्फत वृक्षा रोपन र सरसफाइका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ३४। माध्यमिक तहमा अध्ययनरत वालवालिकाहरुको विद्यालय छाड्ने दरलाइ घटाउन आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३५। विद्यालयमा छात्रालाई छुट्टै स्नान गृह निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

ख. सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरण तर्फ

१. सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा व्यक्तिगत घटना दर्ताब्यास्थित गर्ने रसामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीमा सहज ल्याउने ।

२. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी, आधुनिक प्रविधिमा आधारित र जनताको पहुँच तथा सहभागितालाई सुनिश्चित गर्न प्रणालीगत सुधारका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३. व्यक्तिगत घटना दर्ता अभियान सञ्चालन गरी व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा

भत्ता वितरण प्रणालीलाई पारदर्शी बनाई लाभग्राहीको पहुँच विस्तार गरिनेछ ।

४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई वडा केन्द्रदेखि संचालन गर्नका लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।

ग. महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण तर्फ

१. समतामय समुन्नत समाज निर्माणका लागि गाउँपालिकाबाट संचालित सम्पूर्ण योजना तथा कार्यक्रमहरु लैङ्गिकमैत्री दृष्टिकोणबाट संचालन गरी लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

२. हरेक वर्ष लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरी त्यसबाट देखिएका सबल पक्षहरुको निरन्तरता र कमजोर पक्षहरुलाई कार्ययोजना तयार गरी आगामी वर्षहरुमा सम्बोधन गर्दै लैजाने ब्यवस्था मिलाइने छ ।

३. विश्वव्यापी महामारी लगायत अन्य विभिन्न विपद लैगिंक हिंसा तथा घरेलु हिंसा जस्ता समस्याबाट पिडित एवं प्रभावित महिला बालबालिका अपाङ्गता भएका ब्यक्तीहरु ज्येष्ठ नागरिक लगायत जोखिममा परेका नागरिकहरुका लागि जोखिममा परेका नागरिकहरुका लागि मनोसामाजिक परामर्श लगायतको एकिकृत सेवा सहितको पुनस्र्थापना केन्द्र सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन गरिने छ ।

साथै यस्ता समस्याबाट पिडित ब्यक्तिहरुको लागि लैगिक हिंसा निवारण कोष , आपतकालिन बालउद्धार कोष लगायतका अन्य कोषहरुको समेत ब्यवस्था गरिने छ ।

४. महिला सशक्तीकरण, समावेशीकरण र मूलप्रवाहीकरणका लागि महिला आमा समूह सहकारी संस्था परिचालन ,नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम र महिला पुरुष समविकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

५. महिला बालबालिका ,ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका ब्यक्तीहरु लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक लगायतका ब्यक्ती उपर हुने सवै प्रकारका हिंसा , विभिन्न सामाजिक कुप्रथा, कुसंस्कृत र विकृतीहरुको न्यूनिकरणका लागि विभिन्न दिवसिय कार्यक्रम मार्फत सचेतना अभिवृद्धिको अभियान संचालन गरिने छ ।

६. बालबालिकाको सर्वाङ्गिण विकास तथा बाल सहभागिता सिर्जनशिलता अभिवृद्धिका लागि गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा बालक्लव, बाल समूह , किशोरकिशोरी समूहजस्ता संस्थाको गठन तथा परिचालनलाई विस्तार गरि बालमैत्री गाउँपालिकाको लागि प्रवन्ध मिलाइने छ ।

७. महिला विकास कार्यक्रमलाई परिमार्जन गरि विगतका असल अभ्यास र उपलब्धीलाई संस्थागत गर्दै महिला समुह द्वारा प्रवर्द्धित सहकारी संस्थाहरुलाई उत्पादनमूलक ब्यवसाय तथा स्वरोजगारको क्षेत्रमा परिचालन गरिने छ ।

८. बालबालिका उपर हुने सवै प्रकारका शारीरिक, मानसिक , यौनजन्य दुर्व्यवहार, बालश्रम, बालविवाह , बलत्कार, बेचबिखन जस्ता अपराध विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गर्दै यस्तो अवस्था बाट पिडित प्रभावित बालबालिका किशोरकिशोरीहरुका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा तथा आपतकालिन बाल उद्धार कोषको ब्यवस्था गरिने छ ।

९. विद्यालयमा बालबालिका तथा किशोरकिशोरी विरुद्ध हुने शारीरिक दण्ड सजाय दुर्व्यवहार र लैङ्गिकतामा आधारित हिंसालाई पूर्ण निरुत्साहित गरी त्यस्तो कार्यलाई दण्डका आधारमा नियन्त्रण गरिने छ ।

१०. ज्येष्ठ नागरिकको सम्मानित र मर्यादित जिवन यापनको लागि पारवारिक र सामाजिक रुपमा ज्येष्ठनागरिकको स्याहार सुसार र हेरचाहका लागि उपयुक्त वातावरण मिलाइने छ ।

११. ज्येष्ठ नागरिकले समाजमा पुऱ्याएको योगदानको आधारमा सम्मान र आदार गरिनेछ ।

१२. विभिन्न हिंसा पिडित, असहाय एकल, विदुर, शारीरिक एवं मानसिक रुपमा कमजोर लगायत जोखिममा परेका ज्येष्ठ नागरीकलाई विभिन्न सेवा सुविधामा विशेष छुट र सहूलियतको व्यवस्थाका साथै आवश्यक परे मनोसामाजिक परामर्श सेवा समेत प्रदान गरिने छ ।

१३. ज्येष्ठ नागरिकको ज्ञान, सिप, र अनुभवलाई उपयोग गर्न अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण छलफल र अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१४. ज्येष्ठ नागरिकको मनोरञ्जनका लागि ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र , दिवा सेवा केन्द्र, ज्येष्ठ नागरिक सञ्जाल गठनका लागि व्यवस्था मिलाइने छ ।

१५. अपाङ्गता भएका व्यक्ती प्रति गरिने विभिन्न प्रकारका अन्धविश्वास, विभेद र सबै प्रकारका हिंसा नियन्त्रण र निराकरण साथै आवश्यक परेका अपाङ्गता भएका व्यक्तीहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराइने छ ।

१६. अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई विद्यालय भर्नामा प्राथमिकता र शिक्षण सिकाई पद्धती तथा पाठयक्रम अपाङ्गमैत्री बनाई सबै अपाङ्गता भएका बालबालिकाको पहुच वृद्धि गरिनेछ ।

१७. अपाङ्गता भएका व्यक्तीहरुको दैनिक जीवनयापन सहज बनाउन प्रत्येक वडामा सहायक सामग्रीको वितरणको ब्यवस्था मिलाई उनीहरुको आगमनलाई सरल र व्यवस्थित बनाइने छ ।

च. स्वास्थ्य तर्फ

गाउँपालिकाको विशिष्टीकृत भौगोलिक तथा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी समस्या र चुनौतिलाई सम्बोधन गर्दै नागरिकहरु लाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिकाले देहायका नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१. सबै नागरिकलाई विभिन्न किसिमको सरुवा रोग तथा कोभिड-१९ बाट सुरक्षित राख्न जनस्तरमा खोप तथा परामर्स कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२. स्वास्थ्य क्षेत्रको दिगो विकासका लागि आवश्यक वित्तिय श्रोत तथा गाउँपालिका स्तरिय विशेष कोष जस्तै स्वास्थ्य सेवा विकास कोष र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा कोषको स्थापना गरी संचालन ल्याइनेछ ।
४. गाउँपालिका स्तरिय स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य अनुगमन तथा गुणस्तर सुनिश्चितता उप समिति र स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा ब्यवस्थापन समितिहरुको व्यवस्थापकीय क्षमतामा अभिवृद्धिगरी स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापन सुदृढगरिनेछ ।
५. आधारभूत स्वास्थ्य सेवानिःशुल्क रुपमा उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य संस्थामा तोकिएका औषधिको नियमित आपूर्ति गरी बिरामीको संख्यातथा रोगको आधारमा औषधिको माग आपूर्ति सन्तुलन गरिनेछ ।
६. महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरी, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अशक्त, जेष्ठ नागरिक, आर्थिक सामाजिक र शैक्षिक रुपमा विपन्नवर्ग र अन्य लक्षित समुहहरुकालागि विशेष सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका वडा तथा पहुँच बाहिरका बस्तीहरुमा निःशुल्क घुम्ती स्वास्थ्य शिविर संचालन गरी विशेषज्ञ सेवा बस्ती स्तरवाट पुर्याउनेछ ।
८. गाउँपालिका उपाध्यक्ष संग महिला तथ ावालवालिका पोषण कोसेली कार्यक्रम संचालन गरी पोषण स्थीतिमा सुधार गरिने छ ।
९. बराहताल गाउँपालिका भित्रका गर्भवति आमाहरुलाई वर्थिङ्ग सेन्टरमा सुरक्षित सुत्केरी सेवा लिन आउदालाग्रे एम्बुलेन्स यातायात खर्चमा ५०% भाडा छुटको ब्यवस्थागरिने छ ।
१०. सुत्केरी आमालाई घर दैलो सुत्केरी जाच सेवा संचालनगरिने छ ।
११. सरकारी अस्पताल संगको सहकार्यमा सरकारी अस्पतालमा सुत्केरी हुने आमाहरुलाई नियमानुसार २ पटक सम्मको अल्ट्रासाउन्ड जाँचका लागि आवश्यक सुविधा उपलब्ध गराइने छ ।
१२. विभिन्न महामारी र प्रकोप नियन्त्रणका लागि गाउँपालिका भित्रका रणनितिक स्थानहरुमा आकस्मिक स्वास्थ्य अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधी, उपकरण तथा अन्य सामाग्रीको जगेडा ९द्यगाभच क्तयअप०को ब्यवस्थागरिनेछ ।
१३. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाप्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरुलाई थप सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका ६० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई आधारभूत तथ ानिःशुल्क स्वास्थ्य सेवा घरैमा गई प्रदान गर्ने ब्यवस्था गरिनेछ । प्रत्यक वडामा आखाँ सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर संचालन गरी मोतिबिन्दु पत्ता लागेका ज्येष्ठ नागरिक लाई निशुल्क सल्यक्रियाको ब्यवस्थापन गरिनेछ ।

- १५.स्वास्थ्य सेवाको न्यूनतम गुणस्तर कायम गर्न सबै स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक स्वास्थ्य उपकरण, फर्निचर , पानी, शौचालय, फोहर विसर्जनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १६.आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउनआधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई प्रसुति केन्द्रमा ९दृष्टतजप्लन ऋभलतभच०को विस्तार गर्न विशेष पहलगरिनेछ ।
- १७.स्वास्थ्य सेवामा अधिकतम उपयोग र सहभागिता बृद्धि गर्न सेवाग्राहीको व्यवहार परिवर्तन कालागि चेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- १८.स्वास्थ्य सुचना प्रणालीलाई थप सुदृढीकरण गरी तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा गरी प्रभावकारी रुपमा कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- १९.स्वास्थ्य कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र नियमन गर्ने संयन्त्रको विकास गरी लागु गरिने छ ।
- २०.गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता र स्वास्थ्य सुशासन कायम गर्नको लागी कम्तिमा बर्षमा एक पटक सामाजिक लेखापरिक्षण सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट गराईनेछ ।
- २१.महिलाहरुको सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्यको अवस्थ ाविश्लेषण गरी अवाश्यकता अनुसार महिला केन्द्रित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २२.गर्भवति र २ बर्ष मूनीका बच्चाका आमाहरुको पोषणको स्थीति सुधार गर्न पोषण केन्द्रित विशेष कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ।
- २३.स्वास्थ्य संस्थामा जन्मिने बच्चाहरुलाई अनिवार्य रुपमाजन्म प्रमाण पत्रउपलब्ध गराई पञ्जिकरण विधिसंग जोडिनेछ ।
- २४.खोप एवं पोषण बृद्धि अनुगमनव्यबस्थित रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- २५.पिछडिएको वर्ग तथा समुदायका दलित, जनजाति, महिला बालबालिका हरुको निःशुल्क तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्न सामाजिक परिचालन,सचेतना तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २६.प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रवर्धनका लागि नमुनागाउँ, नमुना वडा, नमुना स्वास्थ्य संस्था, अभियान शुरुगरि क्रमबद्ध रुपमा बिस्तार गरिने छ ।
- २७.सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ तथा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा क्षलतभचलभत को पहुँचबिस्तार गरि स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट नै इलप्लिभ चभउयचतप्ललन लाई बिस्तार तथा नियमित गरिनेछ ।स्वास्थ्य सेवाको अभिलेख तथ ाप्रतिवेदनलाई ब्यवस्थित तथ्यपरक र समयवद्ध गर्न विधुतिय स्वास्थ्य सुचना प्रणलीको सुदृढिकरण साथै त्रैमासिक समिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
२८. विधालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
२९. स्वास्थ्य आमा समूह सुदृघिढीकरण कार्यक्रमका साथै सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको ज्ञान सिप तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३०. क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमका लागि विभिन्न किसिमका क्रियाकलापहरु संचालन गरिने छ ।

३१. मानसिक स्वास्थ्य समस्या भएका व्यक्ति, मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवासहज सुलभ र समान पहुच सुनिश्चित गरिने छ र त्यसका लागि आवश्यक सार्वजनिक साधन र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिने छ ।

३२. स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई सवैको पहुचमा ल्याइने छजसको कारण उपचार खर्चमा कमि आउने छ ।

३३. वर्धिङ सेन्टरहरुमा आमा घर स्थापना गर्न पहल गरिने छ ।

३४. पालिकामा एम्बुलेन्स संचालनका लागि आवश्यक कामको थालनी गरीने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाई (सुरक्षित खानेपानीमा पहुचता तथा पूर्ण सरसफाई)

१) गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालय, सार्वजनिक स्थल, पानीका मुहान क्षेत्र आदिमा प्लाष्टिकका झोला, कप जस्ता प्लाष्टिक जन्य फोहोरहरु क्रमश निषेधित गरिदै लगिनेछ ।

२) बड्डीचौर बजार क्षेत्रलाई हरियाली सहित सफा र स्वच्छ राख्न वृक्षारोपण र फोहर विर्सजनको उचित व्यवस्थापन गर्दै ढल निकासलाई व्यवस्थित बनाउन जोड गरिनेछ

३) दर्ता भएका र दर्ता हुन आउने खानेपानी योजनामा खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्ने गरी सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराउनमा जोड दिइनेछ ।

४) नयाँ खानेपानी योजनालाई दीगो व्यवस्थापनको कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

५) खानेपानी योजनाका प्लम्बर वा हेरालुको क्षमता विकासको कार्यक्रमलाई जोड दिइनेछ ।

६) समुदाय स्तरमा तथा उपभोक्ता समितिलाई पुर्ण सरसफाई कार्यक्रममा जोड दिई पूर्ण सरसफाई वडा निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

७) खानेपानीका स्रोत तथा मुहानको संरक्षण र वृक्षारोपणको कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

८) गाउँपालिकामा भएका खानेपानीका मुहान तथा संस्था दर्ता कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

९) नमुना खानेपानी आयोजना सञ्चालन भएको ठाउँमा उपभोक्ता समितिहरुलाई र खानेपानी सुरक्षा योजनाको समितिहरुलाई अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।

पर्यटन वन बातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१. विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् व्यवस्थापन कोषको रकममा वृद्धि गरिनेछ । सङ्घ, प्रदेश एवम् अन्तर स्थानीय तह, सरकारी तथा गैर सरकारी सङ्घ संस्थाबीच समन्वय गरिनेछ ।
२. समुदायको सहभागितामा वन तथा जैविक विविधताको दिगो संरक्षण गर्दै वन पैदावारको उचित सदुपयोग र व्यवस्थापन गरिनेछ । वनको जमिन खाली नराखिने नीति लिइनेछ ।
३. बराहताल गाउँपालिकालाई हरित गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्न वन कार्यालय संग समन्वय गरी जंगल संरक्षण कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
४. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालय, कार्यालय, सार्वजनिक स्थल पानीका मुहान क्षेत्र आदिमा प्लाष्टिकका झोला, कप जस्ता प्लाष्टिक जन्य फोहोरहरु क्रमशः निषेधित गरिदै लगिनेछ ।
५. बड्डीचौर बजार क्षेत्रलाई हरीयाली सहित सफा र स्वच्छ राख्न वृक्षारोपण र फोहर विसर्जनको उचित व्यवस्थापन गर्दै ढल निकास लाई ब्यवस्थित गरिने छ ।
६. गाउँपालिकामा क्षेत्रमा आश्रय लिइ रहेका बाढी पिडितहरुलाई प्रदेश सरकारसंग सहकार्य आवास व्यवस्थापन गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाका जोखिमयुक्त स्थानहरुको पहिचान गरी विपद् सम्बन्धी सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
८. वनजंगलमा आगलागी र चोरी शिकार नियन्त्रणको लागि सम्बन्धित निकायसंग सहकार्य गरी जनचेतनामुलक कार्यक्रम गरिनेछ ।
९. जोखिमयुक्त स्थानमा तटवन्ध गर्न गाउँपालिकाको स्रोत साधनले सम्पन्न गर्न नसकिने खालका ठुला तटवन्धन लगाएतका कार्यलाई विभिन्न संघ, संस्था, प्रदेश सरकार र संघिय सरकार संग सहकार्य गरिने छ ।
१०. यस गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनको पूर्वाधार तथा संस्थागत विकास गरि क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
११. बराहताल गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनबाट प्राप्त हुने राजस्वको नियम अनुसारको रकम गाउँपालिकामा बुझाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. पर्यटन क्षेत्र विकासका लागि बराहतालमा अवस्थित भेरी नदिमा सम्भावित क्षेत्र अनुगमन गरि वोटिङ संचालन गरिने छ ।
१३. सफा सुन्दर र प्लाष्टिक रहित गाउँपालिका बनाउने तिर उन्मुख गरिनेछ ।
१४. बजार भित्रको कुइने र नकुइने फोहोर छुट्याइ पालिकाले तोकेको क्षेत्रमा मात्र फोहोर फाल्न पाईने छ ।

१५. होम स्टे संचालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

संस्थागत क्षमता तथा सुशासन संग सम्बन्धी नीति

वित्तिय अनुशासन तर्फ

- . दरबन्दी अनुसार एवम प्रस्तावित O&M Survey अनुसार जनशक्ती ब्यबस्थापन गरिनेछ ।
- . भुक्तानी प्रणाली लाइ सरलीकरण ,सहजीकरण गर्न: वडा सचिव, प्राविधिक र उपभोक्ता समितिलाइ लेखाकन सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट बिनियोजन गरिनेछ ।
- . कर्मचारीलाइ प्रोत्साहन कार्यक्रम :कामको चापको कारण नियमित कार्यालय समयमा मात्र नभइ अतिरिक्त समय बिहान साँझ सार्वजनिक बिदाको समयमा समेत कार्य गर्नु पर्ने भएकाले श्रमको मुल्य अनुसार आन्तरिक श्रोत बाट ब्यहोर्ने गरी प्रोत्साहनको ब्यबस्था गरीनेछ ।
- . बजेट बिनियोजन सम्बन्धमा सीमा :सानो रकमका टुक्रे आयोजना धेरै हुँदा आयोजनको प्रभावकारिता तथा कार्यान्वयनमा चुनौती सृजना हुने हुँदा कम्तीमा रु. ५००,००० ।सम्मका आयोजनामा बजेट बिनियोजन गरी थोरै गुणस्तरिय आयोजना निर्धारण गरिनेछ ।
- . कार्यक्रम बितरणमुखी भन्दा उत्पादनमुलक एव रोजगारमुलक आयोजना छनोट गरिनेछ।
- . आन्तरिक श्रोत अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिका अधिकार क्षेत्र भित्र राजश्वको दायरा बिस्तार तथा कर प्रणालीमा समसामयिक सुधार गरिनेछ ।
- . बितिय उत्तर्दायित्व आर्थिक अनुशासन पालना गर्ने गरी सबै भुक्तानी लिने सेवाग्राहीहरु लाइ जनचेतनाजागरण संचालन गरिनेछ ।
- . बेरुजु फछ्यौट सम्परिक्षण तथा बिगतमा भएका पेशिके बेरुजु तथा अन्य बेरुजुहरु समयमा नै फछ्यौट गर्ने गरी कार्ययोजना तयार गर्नु पर्ने । साथै आगामी दिनमा बेरुजु फछ्यौट नगर्ने कर्मचारी फर्म तथा सस्थाहरुलाइ कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ।
- . सार्वजनिक खर्चलाई नियमितता मितव्ययता , कार्यदक्षता , प्रभावकारी र औचित्यतताका आधारमा व्यवस्थित गरिनेछ ।

- . आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गराइनेछ ।
- . बार्षिक खरिद गुरुयोजना तयारी गरी खरिद प्रकृया लाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- . गाउँपालिका चालू तर्फका बजेट शिर्षक अनुसारको प्रस्तावित राजश्व बाँडफाँडबाट र आन्तरिक आय बाट ब्यहोर्ने गरी चालू खर्च शिर्षकको बजेट सलग्न गरी पेश गरिनेछ ।
- . सेवा ग्राहिहरुलाई सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने समयको सिमा तोकि तोकिएको समयमा सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- . गाउँपालिका तथा सबै वडा कार्यालयहरुको अभिलेख ब्यबस्थापन गर्न बिद्युतिय अभिलेख ब्यबस्थापन गरिनेछ ।
- . आर्थिक बर्ष सकिएको एक महिनामा गरिएका सम्पुर्ण कामहरुको बार्षिक समिक्षा गरिनेछ ।
- . टोल बिकास संस्थाहरुको गठन गरि समुदायको बिकास कार्यमा त्यस्ता संस्थाहरुलाई सक्रिय गराइनेछ ।
- . पालिका भित्रका सम्पुर्ण सि सि क्यामरा जडान गरि त्यसको प्रत्यक्ष अनुगमन तथा नियन्त्रण कार्यपालिकाले गर्नेछ ।
- . भुक्तानी प्रणालीलाई सहजता ल्याउन यसै आ.व. देखि पूर्ण रुपमा विद्युतिय भुक्तानी प्रणाली (EFT) लागु गरिनेछ ।

सूचना तथा संचार तर्फ

१. गाउँपालिका बाट प्रदान गरिने सेवा र सुविधाको बारेमा नागरिकहरुलाई जानकारी गराउन नागरिक वडा पत्र, योजना किताव प्रकाशित र नागरिकको सेवा सुविधाको लागि हेल्पडेस्कको स्थापना, वा नागरिक सहायता कक्ष स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
२. सूचना प्रविधिमा विशेषतः महिला, दलित, जनजाती, विपन्न वर्ग, अपाङ्ग एवम् ग्रामीण तथा विकट क्षेत्रका अन्य समुदाय समेतको पहुँच बढाउन विशेष अवसरहरू उपलब्ध गराइनेछ ।
३. गाउँपालिका विभिन्न गतिविधिहरुलाई डिजिटलाईजेसन गरिनेछ ।
४. व्यक्तिगत घटनादर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई वडा स्तरबाट अनलाईन माध्यमबाट कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ र उक्त प्रणाली प्रयोगका लागि वडा सचिवहरुलाई आवश्यक तालिम संचालन गरिनेछ ।
५. सूचना प्रविधि क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्नको लागि प्रत्येक शाखामा Extension फोनलाईन सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६. गाउँपालिकाले ५ वर्ष भित्र गरेको कामको अभिलेखाङ्कन गर्न भिडियो डकुमेन्ट्री बनाईनेछ ।
७. गाउँपालिकाको प्रशासनीक कार्यलाई छिटो छरितो र प्रविधि मैत्री बनाउन विभिन्न शाखामा Technology विस्तार गरिनेछ ।
८. गाउँपालिकाको प्रत्येक वडाहरुमा दुई वडा ईन्टरनेट सेवा संचालनमा ल्याई वडाका सवै कार्य अनलाईन मार्फत गरिनेछ ।
९. सूचना प्रविधिको माध्यमबाट ज्ञानमा आधारित उद्योगहरुको स्थापना गरी रोजगारीमा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
१०. सूचना प्रविधि क्षेत्रको विकासका लागि सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा संलग्न व्यक्ति, सार्वजनिक क्षेत्रका संस्थाहरु, शिक्षण संस्थाहरुलाई प्रोत्साहित गर्दै लगिनेछ। साथै गैरआवासीय नेपाली तथा प्रदेश, संघ र अन्य संघ संस्थाहरुसंगको साझेदारी अभिवृद्धि गरिनेछ ।

सभाका अध्यक्षज्यू,

सभाका सदस्यज्यूहरु,

अव म यस गाउँपालिकाको समग्र बजेटको बारेमा प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

८. आगामी आर्थिक वर्षको निति कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्दा मैले यो वर्ष सम्म हाँसिल भएका उपलब्धिहरु संस्थागत गर्दै जनप्रतिनिधिमूलक लोकतान्त्रिक पद्धतिबाट नेपाली नागरिकले खोजेको सेवा, चाहेको विकास र परिकल्पना गरेको समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने प्रणालीबाट निर्देशित हुँदै समाजवाद उन्मुख उदीयमान गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्न यो बजेट केन्द्रित गरेको छु ।
९. बजेट तर्जुमा गर्दा मैले मूलतः नेपालको संविधान रकानूनहरु, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य, विनियोजन विधेयक, २०७८ को सिद्धान्त र प्राथमिकता, निर्मित विविध कानूनहरु, गाउँकार्यपालिकाका निर्णयहरु तथा दीगो विकास लक्ष्यलाई मुख्य आधार बनाएको छु । साथै, विभिन्न क्षेत्रका सरोकारवालाबाट प्राप्त हुन आएका महत्वपूर्ण सुझावलाई समेत बजेट निर्माण गर्दा विशेष ध्यान दिएकोछु ।
१०. स्थानीय सरकारको आन्तरिक स्रोत, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँडलाई मुल आधार मानी यो बजेट तथा

कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छु । साथै, यस बजेटमा गाउँपालिकाको आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र कर तथा गैर कर राजस्व परिचालन र व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखेको छु ।

११. अनुत्पादक तथा अनावश्यक खर्च घटाउने, पुँजीगत बजेटको अंश बढाउने र चालु खर्चमा मितव्ययिता ल्याउने गरी बजेट प्रस्ताव गरेकोछु । साथै कार्यक्रमको छनौट, साधन स्रोतको बाँडफाँड र विनियोजनमा देखिने दोहोरोपनलाई न्यूनीकरण गर्न प्रशासनिक तथा प्राविधिक क्षमता, स्रोत तथा विनियोजनका वीचमा सन्तुलन कायम हुने गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु ।

१२ यस गाउँपालिकाको स्थायी केन्द्र निर्धारण भइसकेकाले गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण साझेदारीका लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु साथै विगतको बर्ष जस्तै अध्यक्ष संग आय आर्जन कार्यक्रम र महिला संग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

सभाका अध्यक्षज्यू,

सभाका सदस्यज्यूहरु,

१३. अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८०को वजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । बजेटका उद्देश्यहरु निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- कृषि शिक्षा र स्वास्थ्यमा लगानी गरी उत्पादनमा बृद्धि गर्ने, गुनस्तरिय शिक्षा प्रदान गरी शैक्षिक क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन गर्ने, आम नागरीकहरुको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्दै सबै बराहतालबासीको स्वास्थ्यमा पौच बढाउने ।
- विद्यालय भवन, वडा तथा गाउँपालिका भवन, सामुदायिक भवन, स्वास्थ्य संस्थाहरुको भवन, आमा समुहका भवन, सामुदायिक भवन तथा अन्य भवनहरुको निर्माण गर्ने ।
- सिंचाइ नपुगेका जग्गाहरुमा सिंचाइको सुविधा पुर्याई स्थानीय उत्पादनमा बृद्धि गर्ने
- खानेपानी नपुगेका वडाहरुमा खानेपानी पुर्याउने र एक घर एक धारा कार्यक्रम संचालन गरि बराहताल बासीहरुलाई शुध्द खानेपानी उपलब्ध गराउने ।
- प्रतेक वडाहरुमा ईन्टरनेट र संचारको प्रयोग बढाउदै लैजाने ।
- राष्ट्रिय विधुत लाइनलाई विस्तार गर्दै विधुत नपुगेको स्थानहरुमा विधुतिय सेवा उपलब्ध गराउने र विधुत लाईन नपुगेका वस्तीहरुमा सौय उर्जा बाट बराहताल गाउँपालिका उज्यालो बनाउने ।

- विभिन्न आय आर्जनका कार्यक्रम संचालन गरि स्थानीय रोजगारीमा बृद्धि गर्ने ।
- शैक्षिक वेरोजगारीहरुलाई विभिन्न आय र सिपमुलक तालिम प्रदान गर्दै वेरोजगारी दर घटाउने ।
- संस्थागत शुसासन कायम राख्ने खालका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- बराहताल गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न धार्मिक प्रयटकिय स्थल भाषा भेषभुसा र संस्कृतीको संरक्षण गर्ने ।

सभाका अध्यक्ष महोदय,
सभाका सम्मानित सदस्यज्यूहरु,

१४. अव म चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को आय व्ययको यथार्थ स्थिति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को संशोधित आय अनुमान रु. ६७ करोड ९९ लाख ६ हजार तीन सय तेतीस मात्र (६७,९९,०६,३३३.००) मध्येबाट २०७९ असार १० गते सम्म ५५ करोड ६१ लाख ७ हजार तीन सय सत्सठ्ठी प्राप्त भएको छ । यस आ.ब.मा हाल सम्म ३६ करोड ९६ लाख ७ सय उन्नाईस कुल विनियोजित बजेट मध्ये चालु खर्च २६ करोड २७ लाख २० हजार सात सय उनानव्वे र पूँजिगत खर्च १० करोड ६८ लाख ८६ हजार नौ सय उन्तीस भएको छ जुन कुल विनियोजितरकमको ५५.०१ प्रतिशत हुन आउँछ । चालु आ.ब.को क्षेत्रगत खर्चको विवरण तथा प्रगति देहायबमोजिम रहेको छ ।

चालु आ.ब.को क्षेत्रगत खर्च विवरण

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
१	आर्थिक विकास	५,५०,२८,५००	३,२७,११,२२३	५९.४४	२,२३,१७,२७७
१	कृषि	१,७७,७२,५००	९३,७७,६९१	५२.७७	८३,९४,८०९
२	उद्योग	३६,५०,०००	२४,४१,६२५	६६.८९	१२,०८,३७५
३	सहकारी	४,५०,०००	४,०२,८३०	८९.५२	४७,१७०
४	वित्तीय क्षेत्र	५,६५,०००	०	०	५,६५,०००
५	जलश्रोत तथा सिंचाई	२,८६,५०,०००	१,८५,००,०२९	६४.५६	१,०१,४९,९७१

६	पशुपन्थी विकास	३३,४१,०००	१९,२९,९००	५७.७६	१४,११,१००
७	भूमि व्यवस्था	५,००,०००	५९,१४८	११.८३	४,४०,८५२
८	आपूर्ति	१,००,०००	०	०	१,००,०००
२	सामाजिक विकास	३२,६२,०७,०००	१९,९३,५५,६९८.८५	६१.११	१२,६८,५१,३०१.१५
१	शिक्षा	२१,०६,२०,०००	१३,१०,५६,४२२.८४	६२.२२	७,९५,६३,५७७.१६
२	स्वास्थ्य	५,९३,७६,०००	२,९५,८२,४४३.९४	४९.८२	२,९७,९३,५५६.०६
३	खानेपानी तथा सरसफाई	२,६४,४१,०००	१,९४,५१,५८५.६६	७३.५६	६९,८९,४१४.३४
४	भाषा तथा संस्कृति	५७,२४,०००	१७,४३,८००	३०.४६	३९,८०,२००
५	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	१७,८०,०००	६,५८,९६६	३७.०२	११,२१,०३४
६	युवा तथा खेलकुद	१९,५०,०००	१५,३५,५६४	७८.७५	४,१४,४३६
७	जनसंख्या तथा बसाईसराई	१,००,०००	०	०	१,००,०००
८	सामाजिक सुरक्षा तथा	२,०२,१६,०००	१,५३,२६,९१६.४१	७५.८१	४८,८९,०८३.५९
३	पूर्वाधार विकास	९,३५,१८,०००	३,७३,९४,१५०.५५	३९.९९	५,६१,२३,८४९.४५
१	यातयात पूर्वाधार	५,०३,६०,०००	२,१७,७१,६९८.०५	४३.२३	२,८५,८८,३०१.९५
२	भवन, आवास तथा सहरी	३,३०,००,०००	१,१२,९९,५२४	३४.२४	२,१७,००,४७६
३	उर्जा	३४,९८,०००	५,४६,९८९	१५.६४	२९,५१,०११
४	सम्पदा पूर्वाधार	४३,६०,०००	१७,१३,५७२	३९.२९	२६,४६,४२८
५	बिज्ञान तथा प्रविधि	१२,००,०००	१०,७६,०१०	८९.६७	१,२३,९९०
६	पुननिर्माण	११,००,०००	९,८६,३५७.५०	८९.६७	१,१३,६४२.५०
४	सुशासन तथा	१,७५,४९,०००	२४,८२,०६५	१४.१४	१,५०,६६,९३५
१	शान्ति तथा सुव्यवस्था	२५,०००	२५,०००	१००	०
२	तथ्यांक प्रणाली	१९,००,०००	१५,९८,०६५	८४.११	३,०१,९३५
३	गरिबी निवारण	१,००,०००	०	०	१,००,०००
४	श्रम तथा रोजगारी	१,४१,४४,०००	०	०	१,४१,४४,०००
५	अनुगमन तथा मूल्यांकन	६,८०,०००	३,१७,१००	४६.६३	३,६२,९००
६	प्रशासकीय सुशासन	७,००,०००	५,४१,९००	७७.४१	१,५८,१००
५	कार्यालय सञ्चालन तथा	१७,९५,४४,१३३	९,७६,६४,५८१.९८	५४.४	८,१८,७९,५५१.०२
१	कार्यालय सञ्चालन तथा	१७,९५,४४,१३३	९,७६,६४,५८१.९८	५४.४	८,१८,७९,५५१.०२
	जम्मा	६७,१८,४६,६३३	३६,९६,०७,७१९.३८	५५.०१	३०,२२,३८,९१३.६२

सभाका अध्यक्ष महोदय,
सभाका सदस्यज्यूहरु,

अव म आगामी बर्षमा गाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख कार्यक्रम तथा बिनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।आगामी वर्षमा सघीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ समानीकरण अनुदान ११ करोड ३० लाख, सशर्त अनुदान तर्फ २६ करोड ४३ लाख, समपुरक अनुदान १ करोड विशेष अनुदान २ करोड गरी जम्मा ४० करोड ७३ लाख प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ समानीकरण अनुदान १ करोड १३

लाख ६३ हजार, सशर्त अनुदान तर्फ ६ करोड २५ लाख पचास हजार , समपुरक अनुदान १ करोड विशेष अनुदान ६० लाख गरी जम्मा ८ करोड ९९ लाख १३ हजार गरी कुल जम्मा वित्तीय हस्तान्तरण रु.४९ करोड ७२ लाख तेह हजार रहेको छ ।
आन्तरिक राजश्व, राजश्व बाँडफाँड, नगद मौज्दात समेतको कुल १२ करोड ९९ लाख २५ हजार छ सय तेईस गरी जम्मा आय अनुमान ६२ करोड ७१ लाख ८ हजार ६ सय तेईस गरेको छ ।

अनुसूची-१
आय अनुमान

क्र.स.	राजश्व शि.न.	आम्दानी शीर्षक	आ.व. २०७७/७८ को यथार्थ	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमानित
१		आन्तरिक राजश्व	२६६९३६८.००	३१०००००.००	३७०००००.००
२	११३१५	घरजग्गा रजिष्ट्रसन			५०००००.००
३	११४११	बाँडवाँड भइ प्राप्त हुने मूल्यअभिवृद्धि	०	०	
४	११४२१	बाँडवाँड भइ प्राप्त हुने मूल्यअभिवृद्धि	८३०२५८०८.३५	९५७६२०००.००	११६००४०००.००
५	१४१५७	बाँडफाँड भइ प्राप्त	७११३६०९.२९	८०६००००.००	३००००००.००
६	१४१५३	बाँडवाँड भइ प्राप्त			४५००००.००
७	११५५६	बाँडवाँड भइ प्राप्त हुने सवारी साधन		३००७८०९.००	१२४१६२३.००
८	१३३११	वित्तीय	१०४३०००००.००	१०७२०००००.००	११३००००००.००
९	१३३१२	सशर्त अनुदान	२४२६९१०००.००	२८३३४४०००.००	२६४३०००००.००
१०	१३३१६	समपुरक अनुदान		६६०००००.००	१०००००००.००
११	१३३१५	विशेष अनुदान	६००००००.००	२४९०००००.००	२०००००००.००
१२	१३३११	वित्तीय	१०२५३०००.००	११३६३०००.००	११३६३०००.००
१३	१३३१२	सशर्त अनुदान	१२९८५७९०.००	३०४३००००.००	६२५५००००.००
१४	१३३१६	समपुरक अनुदान	५२१७०९५.००	११५०००००.००	१०००००००.००
१५	१३३१५	विशेष अनुदान	१७७५५२९.१२	२५०००००.००	६००००००.००
१७		बैंक मौज्दात	५५००००००.००	९२१३९८२४.००	५००००००.००
		जम्मा	५३१०३११९९.७६	६७९९०६३३३.००	६२७१०८६२३.००

अव म आगामी बर्षमा गाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख कार्यक्रम तथा विनियोजन गरेको बजेट सभामा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।आगामी वर्ष चालु तथा प्रशासनिक खर्चका लागि रु. ११ करोड १२ लाख पचास हजार विभिन्न विषयगत शाखाहरुलाई १ करोड ९३ लाख ५८ हजार ६ सय तेइस, वडा कार्यालय तर्फ ५ करोड रुपैया विभिन्न सुचकका आधारमा विनियोजन हुने गरी व्यवस्था गरेको छ ।

त्यसै गरी आगामी आ.ब.मा गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माणका लागि रु. १ करोड रुपैया विनियोजन गरेको छु ।

संघीय र प्रदेश सरकारको सहलगानीमा सडक निर्माणका लागि रु. १ करोड ६७ लाख वजेट विनियोजन गरेको छु ।आ.ब. २०७९/८० व्यय अनुमानको सारांस तपशिल बमोजिमको अनुसूचीमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

अनुसूची-२ व्यय अनुमान सारांस

क्र.स.	खर्च अनुमानको विवरण	आ.व. २०७७/७८ को यथार्थ	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमान
१	चालु खर्च तथा प्रशासनिक समेत	९२५६२९९४.७९	८६२६९८०९.००	१११२५००००.००
२	शिक्षा शाखा	१५६६७५३.००	१२०००००.००	९६५८६२३.००
३	स्वास्थ्य शाखा	२०८७४४५.००	३४०००००.००	३००००००.००
४	पशु विकास कार्यक्रम	१३५४३२३.००	३००००००.००	२००००००.००
५	कृषि विकास कार्यक्रम	३२८७०७३.००	३००००००.००	२००००००.००
६	बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम	०		५०००००.००
७	महिला बालबालिका कार्यक्रम	४०७१००	१००००००.००	१००००००.००
८	सहकारीसँग कार्यक्रम	-	५०००००.००	७०००००.००
९	उद्यम विकास	-	५०००००.००	५०००००.००
१०	वडागत वितरण पूँजीगत	१०००००००.००	५००००००.००	४५००००००.००
११	वडागत वितरण चालु	७३५००००.००	५००००००.००	५००००००.००
१२	सवारी साधन खरिद	-	-	६५०००००.००
१३	उपाध्यक्षसँग महिला कार्यक्रम	२००००००.००	२००००००.००	२५०००००.००
१५	अन्य संघसंस्था साझेदारी		-	६००००००.००
१६	गाउँपालिकाका अन्य दायित्वहरु	-	-	६००००००.००
१७	गाउँपालिका भवन निर्माण	-	-	१०००००००.००
१८	संघीय सरकार समपुरक साझेदारी	-	६६०००००.००	१०००००००.००
१९	प्रदेश सरकार समपुरक साझेदारी	-	११५०००००.००	६७००००००.००
२०	गाउँपालिका विभिन्न पूँजीगत कार्यक्रम	०	०	२००००००००.००
२१	संघीय सरकारका सशर्त अनुदानका कार्यक्रम	२२२२४४३६७.६६	२८३३४४०००.००	२६४३०००००.००
२२	संघीय सरकारका समपुरक अनुदानका कार्यक्रम	०.००	६६०००००.००	१०००००००.००

23	संघीय सरकारका विशेष अनुदानका कार्यक्रम	6000000.00	24900000.00	20000000.00
24	प्रदेश सरकारका विभिन्न सशर्त अनुदानका कार्यक्रम	12648034.00	30430000.00	62550000.00
25	प्रदेश सरकारका समपुरक अनुदानका कार्यक्रम	5217095.00	11500000.00	10000000.00
26	प्रदेश सरकारका विशेष अनुदानका कार्यक्रम	1775529.12	2500000.00	6000000.00
27	गाउँपालिका विभिन्न कार्यक्रमहरु	-	146662524.00	5950000.00
	जम्मा	458500714.60	679906333.00	627108623.00

**सभाका सम्मानित अध्यक्ष महोदय,
सभाका सदस्यज्यूहरु,**

अन्त्यमा, हामी जनताको विस्वासका कारण जनता कै सेवा गर्नका लागि यस गाउँपालिकामा निर्वाचित भएका छौं हाम्रो मुख्य ध्यान नै बराहताल गाउँपालिकाको विभिन्न क्षेत्रको विकासमा केन्द्रित हुने र बराहताल गाउँवासीहरुलाई सुशासनको अनुभुती गर्ने, बराहतालका जनताले अन्तर आत्मा देखि नै हाम्रो स्थानीय सरकार हाम्रो अविभावक हो भन्ने कुराको महसुस गराउने खालका कृयाकलापहरु संचालन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

यो बजेटको कार्यान्वयनमा नागरिक सहभागितालाई नागरिकको अधिकारको रुपमा स्थापित गरी स्वशासन र जनताद्वारा शासनको चरितार्थ गरी जनताप्रति पूर्ण जिम्मेवारपूर्वक भूमिका निर्वाह गर्ने कार्यमा बराहताल गाउँपालिका प्रतिवद्ध छ ।

यो बजेट तर्जुमाका लागि मार्गदर्शन गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष, गाउँकार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत समिति, गाउँसभाका सदस्यहरु, विभिन्न राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र र नागरिक समाजका व्यक्तित्वहरु तथा बौदिक व्याक्तीहरुको प्राप्त सुझाव, सहयोग र सल्लाहप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा, समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने अभिभारामा सबै पक्षको अपनत्व र पूर्ण सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु । साथै, मुलुक भित्र र वाहिर रहनु भएका सबै नेपालीलाई समृद्ध बराहताल निर्माणको हाम्रो सरकारको महान यात्रामा सहभागी हुन आब्हान गर्दछु ।

धन्यवाद !

लक्ष्मी पुन
बराहताल गाउँपालिका